

Militair topografische kaart 1819- 1825
Bron: Versfelt en Schroor 2005

Schottershuizen 23,
Zuidwolde
(Gemeente De Wolden)

*Een bureauonderzoek en
verkennend booronderzoek*

ArGeoBoor rapport 1363
auteur: L.C. Nijdam (senior
prospector)

paraaf voor vrijgave
datum: 22 april 2015

Opdrachtgever: Bunskoek v.o.f.

ISSN: 2351-9975

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting.....	3
1 Inleiding.....	5
1.1 Kader.....	5
1.2 Doel en Vraagstelling.....	5
1.3 Administratieve gegevens.....	6
2 Gegevens plangebied.....	7
2.1 Beschrijving plangebied.....	7
2.2 Voorziene ontwikkeling.....	7
3 Bureauonderzoek.....	8
3.1 Methode.....	8
3.2 Aardkundige gegevens.....	8
3.3 Historische situatie.....	9
3.4 Archeologische gegevens.....	11
4 Archeologische verwachting en beleidskaart.....	12
5 Archeologisch veldonderzoek.....	14
5.1 Methode.....	14
5.2 Resultaten.....	14
6 Conclusies.....	15
7 Aanbeveling.....	16
Literatuur.....	17
Bronnen Geraadpleegde Kaarten.....	17
Bijlage 1. Inrichtingsontwerp	
Bijlage 2. Boorstaten	

Samenvatting

In opdracht van Bunschoek v.o.f. heeft ArGeoBoor een verkennend booronderzoek uitgevoerd op de locatie Schottershuizen 23 te Zuidwolde (Gemeente De Wolden). De aanleiding van het onderzoek is de voorziene nieuwbouw van een bedrijfshal, een werktuigenberging (kapschuur), de aanleg van een paardrijbak en een oprit. Het geheel van ontwikkelingen valt binnen een gebied met een oppervlakte van 1,15 ha. Bij deze ontwikkelingen bestaat de kans dat de bodem geroerd wordt op plaatsen waar dit mogelijk nog niet eerder gebeurd is. Eventueel aanwezige archeologische resten kunnen hierbij worden verstoord. Het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en later omgevingsvergunning.

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat in het plangebied een hoge archeologische verwachting geldt voor resten vanaf het midden-paleolithicum tot in de nieuwe tijd. Op basis van vondsten in de omgeving wordt een verhoogde kans geacht op het aantreffen van resten van vroege landbouwers uit het neolithicum en later tot en met de vroege middeleeuwen. De ontginning van het gebied heeft op basis van historische bronnen plaatsgevonden in de 17^e eeuw. Mogelijk dat resten van keuterboerderijen uit deze periode tot de eerste nauwkeurige kaarten in het begin van de 19^e eeuw binnen het plangebied voorkomen. Uit de 2^e helft van de nieuwe tijd worden geen resten verwacht. Archeologische resten worden verwacht direct onder de bouwvoor. Mogelijk zijn archeologische resten aangetast door ploegwerkzaamheden.

Uit het verkennend booronderzoek is gebleken dat, als gevolg van de grondbewerking van de bodem, vondslagen zijn geroerd en opgenomen in de bouwvoor. Ook zullen ondiepe grondsporen verloren zijn gegaan. Eventueel aanwezige diepere grondsporen zoals: diepere greppels, waterputten, afvalkuilen, paalkuilen etc. kunnen nog onder de geroerde bodemlagen aanwezig zijn en waardevolle archeologische informatie bevatten. Resten van jagers – en verzamelaars, die normaliter meer aan de oppervlakte liggen, hoeven niet meer verwacht te worden.

Omdat slechts de bouwvoor dient te worden verwijderd, zullen de voorziene graafwerkzaamheden niet tot in de C-horizont (zeer plaatselijk B- of BC-horizont) reiken. Eventuele archeologische waarden in de vorm van grondsporen zullen door de voorziene ingrepen niet verder worden aangetast.

Op basis van het bureauonderzoek en het verkennend booronderzoek wordt aanbevolen om geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren binnen het plangebied. Mocht er in de toekomst dieper gegraven worden dan de huidige bouwvoor dan kunnen hierbij alsnog archeologische grondsporen verloren gaan. In dat geval wordt, afhankelijk van de omvang van de graafwerkzaamheden, een gravend archeologisch onderzoek door middel van proefsleuven aanbevolen om na te gaan in hoeverre nog grondsporen onder de huidige bouwvoor aanwezig zijn.

ArGeoBoor wijst erop dat men, bij bodemversturende activiteiten, wettelijk verplicht is om eventuele (toevals-)vondsten en grondsporen te melden bij de Minister van OC&W (Monumentenwet 1988, artikel 53). Het Rijk heeft deze taak in de praktijk gedelegeerd naar de lagere overheden. In dit geval wordt aangeraden om in dergelijke gevallen contact op te nemen met de gemeente De Wolden.

Onderhavig advies dient te worden voorgelegd aan de bevoegde overheid in dit geval de gemeente De Wolden. Deze zullen op basis van de aangeleverde gegevens een selectie besluit nemen over deze aanbeveling.

1 Inleiding

1.1 *Kader*

In opdracht van Bunschoek v.o.f. heeft ArGeoBoor een verkennend booronderzoek uitgevoerd op de locatie Schottershuizen 23 te Zuidwolde (Gemeente De Wolden). De aanleiding van het onderzoek is de voorziene nieuwbouw van een bedrijfshal, een werktuigenberging (kapschuur), de aanleg van een paardrijbak en een oprit. Het geheel van ontwikkelingen valt binnen een gebied met een oppervlakte van 1,15 ha. Bij deze ontwikkelingen bestaat de kans dat de bodem geroerd wordt op plaatsen waar dit mogelijk nog niet eerder gebeurd is. Eventueel aanwezige archeologische resten kunnen hierbij worden verstoord. Het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en later omgevingsvergunning. Het plangebied ligt op de archeologische beleidskaart van de gemeente De Wolden binnen een zone die is aangeduid als historische kern of zone rond historische nederzittingslocatie.¹ Archeologisch onderzoek is hier verplicht bij ingrepen met een omvang van 100 m² en dieper dan 30 cm-mv. Het zal hier gaan om resten van behorende tot de kern van de oude nederzetting Schottershuizen.

1.2 *Doel en Vraagstelling*

Het doel van het verkennend booronderzoek is het vaststellen van de bodemopbouw om uitspraken te kunnen doen over de aan-of afwezigheid van archeologische niveaus en mogelijke bodemverstoringen binnen het plangebied. De volgende vragen staan bij het onderzoek centraal:

- Wat is de bodemopbouw in het plangebied?
- Is de bodem nog intact?
- Zijn nog archeologische waarden te verwachten binnen het plangebied?
- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen graafwerkzaamheden?
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, zo ja welk type?

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.3 (Centraal College van Deskundigen Archeologie, 2013).

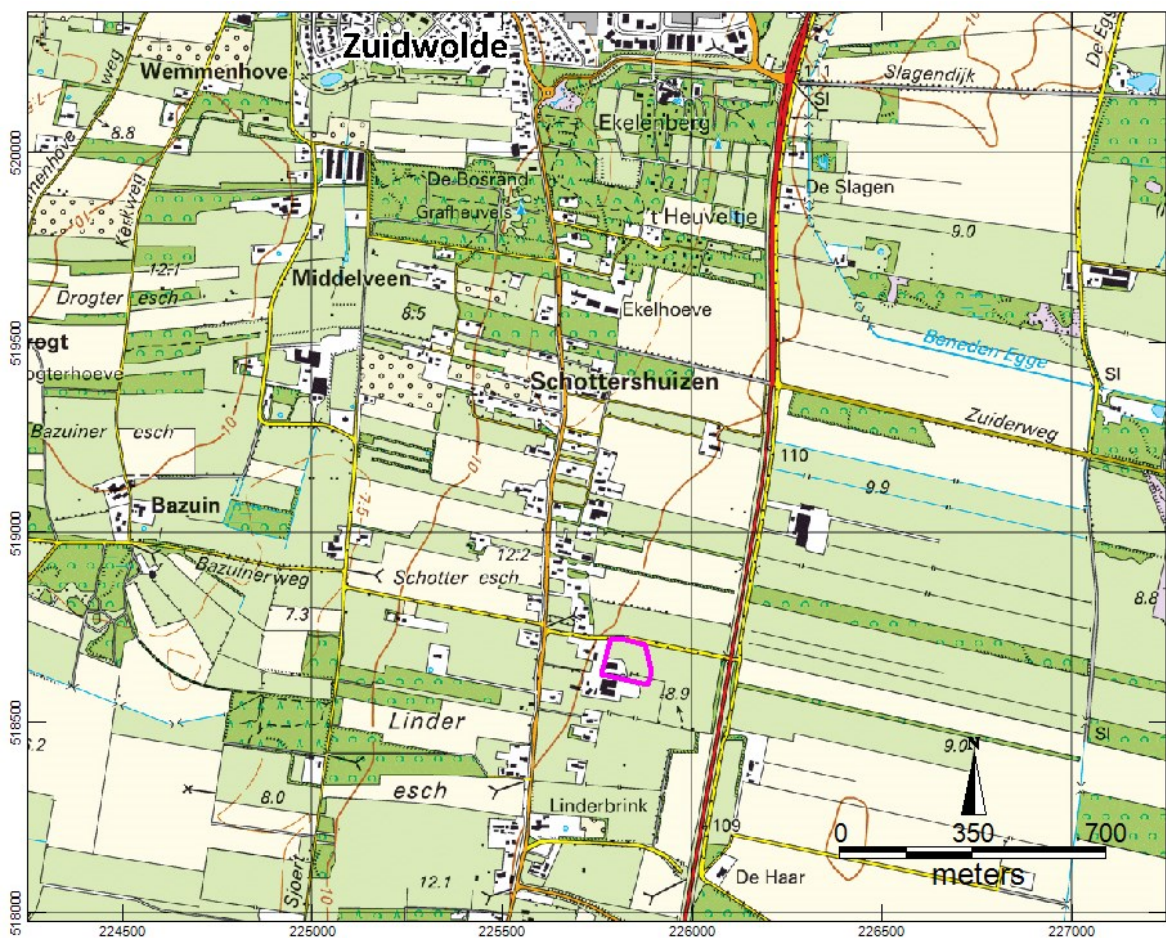
---

¹ De Wolden 2012

1.3 Administratieve gegevens

Tabel 1: administratieve gegevens.

Projectnaam	Schottershuizen 23 te Zuidwolde
Toponiem:	Schottershuizen 23 / Bazuinerweg
Kadastraal adres:	Zuidwolde D 2754
Plaats:	Zuidwolde
Provincie:	Drenthe
Gemeente:	De Wolden
Opdrachtgever:	Bunskoek v.o.f. Schottershuizen 23 7921 TJ Zuidwolde (Dr.)
Adviseur opdrachtgever	WFI bouwbuero Dhr. A. Fledderus T: 0521-591630 E info@wfibouwbuero.nl
Bevoegd gezag:	Gemeente De Wolden
Coördinaten plangebied	225.759/518.625 225.781/518.716 225.874/518.703 225.882/518.601
Oppervlakte:	1.15 ha
Kaartblad:	22A
Onderzoekmeldingsnummer:	65966
Onderzoeknr.	53323

Afbeelding 1. Plangebied op een topografische kaart.²

² Kadaster 2012

2 Gegevens plangebied

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen in het buurschap Schottershuizen ten zuiden van Zuidwolde. Binnen het plangebied staan twee opslagschuren en een silo. Ten noorden en oosten van deze bebouwing bestaat het plangebied uit grasland.

2.2 Voorziene ontwikkeling

De twee bestaande loods en zullen worden gesloopt en op deze locatie zal een grote loods gebouwd worden. Ten oosten van deze loods is de bouw van een kapschuur voorzien voor de stalling van landbouwwerktuigen. In de noordzijde komt een paardrijbak en zuid-noord door het plangebied is de aanleg van een weg/oprit voorzien.

Afbeelding 2: detail van het plangebied met de boorlocaties en voorziene ontwikkeling.

Bij de bouw zal ter plaatse van de funderingen de bodem afgraven worden tot aan de schone ondergrond. Hierop kan de fundering gerealiseerd worden. De te bouwen opslagloods zal gefundeerd worden op strokenfundering, die voor een groot deel nog in de bodem aanwezig zal zijn van de bestaande schuren. De kapschuur wordt gefundeerd op poeren. Ter plaatse van de weg en bij het aanleggen van de paardrijbak zal de bouwvoor worden verwijderd. Een verbeelding van de plannen is geschetst in afbeelding 2 en een ontwerptekening is opgenomen in bijlage 1. De kapschuur/berging staat in bijlage 1 nog 90 graden gedraaid weergegeven, zoals in eerdere plannen de bedoeling was.

3 Bureauonderzoek

3.1 *Methode*

Bij het bureauonderzoek zijn bekende gegevens bestudeerd om te komen tot een archeologische verwachting. De geraadpleegde bronnen zijn opgenomen in de literatuurlijst.

3.2 *Aardkundige gegevens*

Uit de geomorfologische kaart blijkt dat de westzijde van het plangebied ligt op een lage stuwwal (gestuwde grondmorene, Formatie van Drenthe) met en zonder dekzand (code 4K9). De oostzijde is gekarteerd als grondmorene met en zonder welvingen, hooggelegen).³ De rug bestaat uit door ijs opgestuwde lagen en wordt afgedekt door een keileemlaag in het Saalien.⁴ Dekzand is afgezet door de wind in het midden en koudste deel van het Weichselien. Dit vrijgekomen zand is vooral afgezet in de aanwezige laagten. Op de hogere keileemplateaus, zoals het plangebied werd het stuivende zand slecht vastgehouden en is de laag dekzand vaak aanzienlijk dunner of komt het keizand of keileem aan de oppervlakte voor. Dekzand afzettingen worden gerekend tot het Laagpakket van Wierden behorende tot Formatie van Boxtel.⁵ Om na te gaan of zich nog hoogteverschillen binnen het plangebied is een detailkaart van het AHN bestudeerd (zie afbeelding 3). Hierop is de bebouwing goed waarneembaar, evenals een aarden wal die rondom de bebouwing ligt. Daarnaast valt de vrij scherpe noord-zuid gelegen steilrand op die door de oostzijde van het plangebied ligt. Mogelijk heeft dit te maken met het aan de oostzijde opbrengen van grond. Ten oosten van het plangebied ligt een langwerpige laagte.⁶ Als gevolg van het opbrengen van grond zijn natuurlijke of archeologische fenomenen als raatakkers (celtic fields) niet meer waarneembaar.

Bodem

Op de bodemkaart ligt het plangebied in een zone waar veldpodzolbodems zijn gekarteerd. Ten westen van het plangebied ligt de Esch van Schottershuizen.⁷ Podzolbodems worden gekenmerkt door het voorkomen van een uit- en inspoelingslaag (E- respectievelijk B-horizont).⁸ Kenmerkend voor een veldpodzolgrond is de relatief hoge grondwaterstand, waardoor bodemhorizonten slecht ontwikkeld zijn en roest dicht onder de B-horizont voorkomt.

---

³ Alterra 2003

⁴ Berendsen 2004

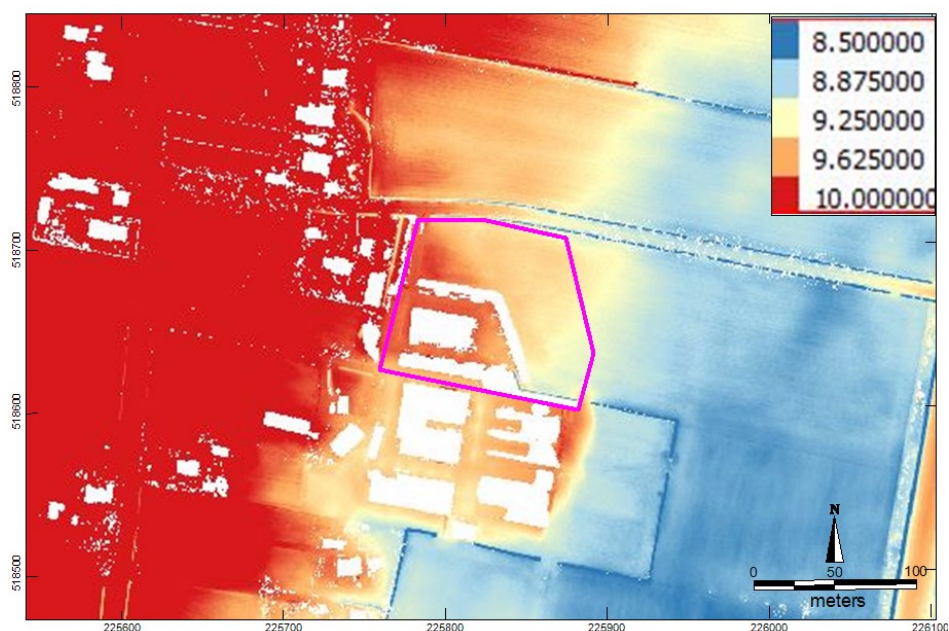
⁵ De Mulder 2003

⁶ AHN-2007-2012

⁷ Spek en Ufkes 1995

⁸ Alterra 1960-1995

Afbeelding 3. Plangebied geprojecteerd op een uitsnede van het Actueel Hoogtebestand Nederland.⁹

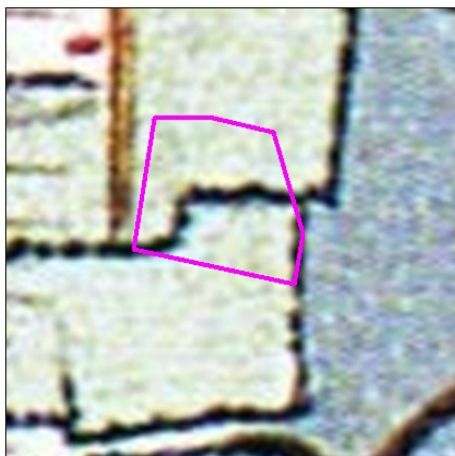
3.3 Historische situatie

Schottershuizen zou ontstaan zijn in het midden van de 17^e eeuw op een plaats waar de schapenhoeder van Drogt de kudde 's nachts bijeen hield.¹⁰ Verder verteld Hendrixx in zijn boek over de ontginning van Nederland het volgende over Schottershuizen : 'Er was sprake van een uitgestrekt niemandsland, bestaande uit heide en kleine veenmoerassen, waar schaapskudden uit de omringende nederzettingen Kerkenbos, Drogt of Bazuin af en toe kwamen grazen. Omdat de afstanden vrij groot waren, bouwden sommige boeren ter plaatse primitieve schaapskooien voor onderdak en mestopvang. Mest was in die tijd een schaars artikel, dat zoveel mogelijk moest worden verzameld. Na verloop van jaren werd de grond rond de kooien, die destijds schotten werden genoemd, wat vruchtbaarder door de mest, die de schapen bij aankomst en vertrek achterlieten. De heide verdween en er kwam gras voor in de plaats. Het begon de moeite te lonen om de hei stukje bij beetje in cultuur te brengen en er akkerland en in lage delen weide van te maken. In de 1^e helft van de 17^e eeuw was dit proces zo ver gevorderd dat er op bepaalde plekken voldoende grond was ontgonnen voor het stichten van keuterboerderijen. Sommige eigenaars verbouwden hun schaapskooi tot woning, anderen bouwden een nieuwe boerderij. Aan het einde van de 18^e eeuw was het aantal boerderijen gegroeid tot dertien. Langzamerhand was een betrekkelijk smalle strook aan beide zijden langs de kerkweg verdeeld en ontgonnen. Nieuwe vestigingen werden verder oostwaarts op de hei gezocht of op de smalle strook, die vrij centraal lag. Dit terrein vormde een kruispunt van wegen en begon langzamerhand de functie van een brink te krijgen. Het ontgonnen akkerareaal dat de naam van Schotteres had gekregen, was zover uitgebreid dat de boeren hinder ondervonden van de wegen die op sommige plaatsen nog over onontgonnen gedeelte van de es liepen. Sommige van die wegen waren overbodig geworden of konden met wat goede wil worden samengevoegd. Dit leverde echter wel conflicten op, die pas na verloop van jaren werden opgelost. Aangenomen mag worden dat de meeste Schottershuizer boeren het keuterstadium waren ontgroeid en een zelfstandig bestaan hadden opgebouwd.

⁹ AHN-1 1997-2003

¹⁰ Hendrixx 1999

*Sommige hadden een stukje hooiland bij de rivier de Reest, waar het gras als vanzelf groeide.*¹¹
Zuidwolde komt in geschreven bronnen voor vanaf 1275.¹²

1819-1829

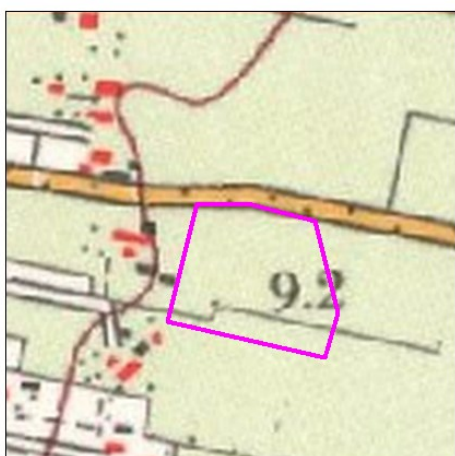
1859

1905

1954

1964

*Afbeelding 4. Plangebied geprojecteerd op diverse oude kaarten.*¹³

¹¹ Hendriks 1999

¹² Berkel en Samplonius 2006

¹³ Verfelt en Schroor 2005, Bureau Militaire Verkenningen 1859 en 1905, Kadaster 1954 en 1964.

Op een kaart van 1819-1829 blijkt dat het plangebied in gebruik is als weide (zie voorblad). Ten oosten ligt heide en ten westen het plaatse Schottershuizen.¹⁴ Ook op de kadastrale minuutkaart uit 1832 (niet afbeeld) de veldminuut uit 1859 en de kaarten van 1905, 1954 en 1964 is het plangebied in gebruik als weide (zie afbeelding 4). Pas na 1963 is de zuidwesthoek van locatie bebouwd.

3.4 Archeologische gegevens

De informatie uit Archis (Archeologisch Informatie Systeem) is weergegeven in afbeelding 5. Om een beeld te krijgen van de archeologische vondsten uit de omgeving zijn de monumenten en waarnemingen besproken, die binnen een straal van circa 1200 m van het plangebied liggen. Ook worden de onderzoeksmeldingen in de nabijheid van het plangebied besproken.

Archeologische Monumentenkaart, waarnemingen en vondstmeldingen

Op ruim 1000 meter ten noorden van het plangebied liggen drie AMK-terrein. Het zijn twee terreinen van hoge archeologische waarde en een terrein van archeologische waarde.

AMK-9192 betreft de Ekelenberg. Het terrein herbergt een grafheuvel uit het neolithicum of uit de bronstijd. De heuvel maakt deel uit van een groep grafheuvels. De heuvel heeft een diameter van 12-13 meter en een hoogte van circa 0,5 meter.

AMK-terrein 9127 betreft een terrein met drie grafheuvels uit de periode bronstijd ijzertijd (waarnemingen 17004 en 17006).

AMK 14399 betreft een terrein met mogelijk resten, begravingen uit het midden neolithicum (Trechterbeker) en van activiteiten uit het Laat Neolithicum of Bronstijd) (waarneming 17012).

Losse waarnemingen zijnde geen monument

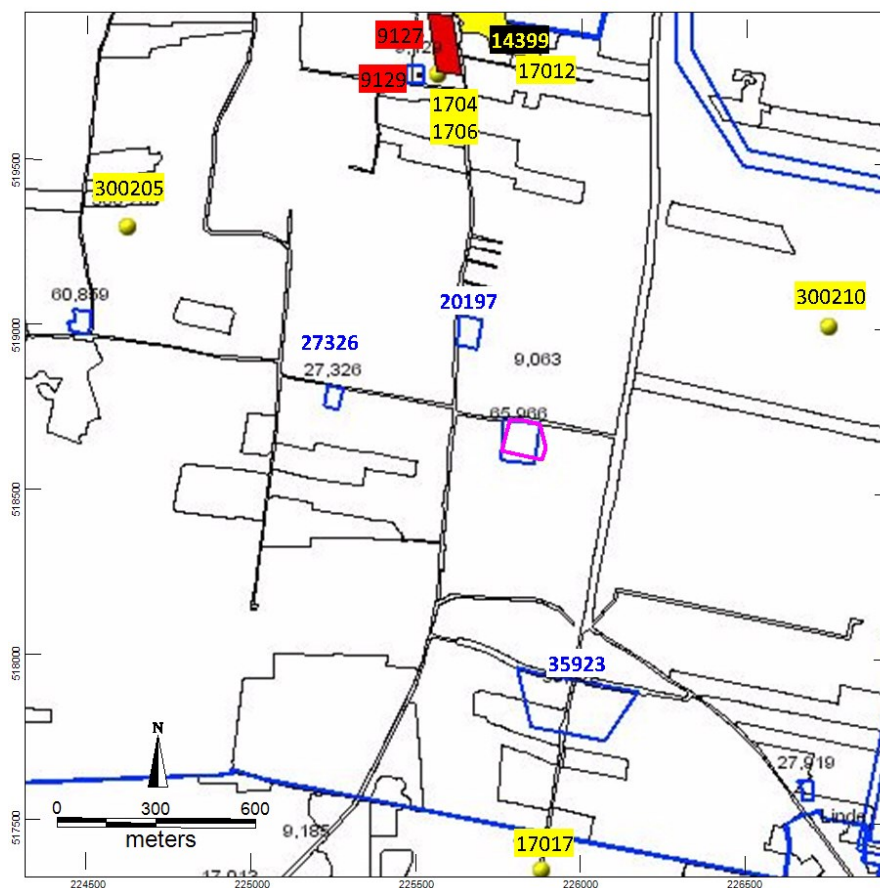
Waarneming 300205 betreft diverse vuurstenen artefacten uit het neolithicum.

Waarneming 300210 betreft de vondst van twee vuurstenen artefacten uit het neolithicum. Ten zuiden van het plangebied is een waarneming gedaan. Mogelijk ligt ter plaatse een grafheuvel uit de periode neolithicum bronstijd.

Onderzoeksmeldingen in Archis (zie afbeelding 8)

Onderzoeksmelding	Toponiem	Type onderzoek	Resultaat	Conclusie
20197	Ommerweg 39	Booronderzoek		Geen bezwaar tegen de voorziene bodemingrepen
27326	Ommerweg 50	Booronderzoek	De bodem is verstoord tot in de B/C/ of C-horizont en de keileem verstoord	Geen vervolgonderzoek
35923	Lindeweg	Booronderzoek	Podzolbodem is grotendeels intact. Er zijn indicatoren aangetroffen	Vervolgonderzoek wordt niet noodzakelijk geacht

¹⁴ Versfelt en Schroor 2005

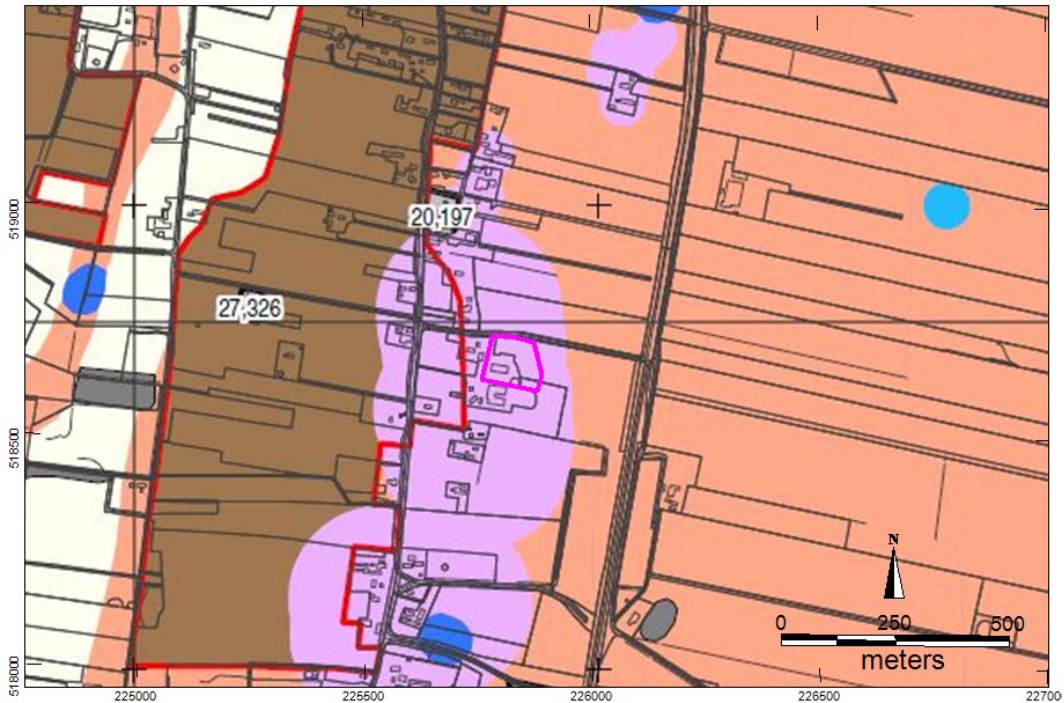
Afbeelding 5. Informatie uit het Archeologisch Informatie Systeem (Archis) nabij het plangebied (paars).¹⁵

4 Archeologische verwachting en beleidskaart

Het plangebied is gelegen op de oostflank van een rug bestaande uit gestuwde afzettingen. Onder de bouwvoor wordt keizand op keileem verwacht met daar tussen mogelijk een dunne laag dekzand. In de directe omgeving zijn nog weinig archeologische resten bekend, maar is ook weinig onderzoek gedaan. De AMK-terrein en enkele waarnemingen hebben betrekking op de periode neolithicum-ijzertijd. Op basis van de geologische ondergrond geldt een brede archeologische verwachting vanaf het midden paleolithicum tot in de nieuwe tijd. Het kan gaan om zowel kampementen van jagers en verzamelaars als om nederzettingen van landbouwers. Vondsten in de omgeving geven een verhoogde kans op het aantreffen van resten uit het neolithicum en later. Het kan gaan om zwerfende erven of resten raatakkers en nederzettingen die binnen een bepaald areaal steeds verplaatst werden. De verwachting voor resten uit de late middeleeuwen en is laag. Op basis van historische gegevens ontstaat het buurtschap Schottershuizen in de 17^e eeuw. Daarvoor lijkt er nog geen sprake van bebouwing te zijn en wordt het gebied slechts bezocht door schapsherders. Mogelijk hebben in de 1^e helft van de nieuwe tijd boerderijtjes van keuterboeren binnen het plangebied gestaan. Na 1825 is op oude kaarten geen sprake van bebouwing.

¹⁵ Archis 2012

Op basis van de verhoogde kans op het aantreffen van resten van Schottershuizen is de locatie op de archeologische beleidskaart van de gemeente De Wolden gekarteerd als historische kern en geldt een archeologische onderzoeksplicht bij ingrepen groter dan 100 m² dieper dan 30 cm (zie afbeelding 6).

Afbeelding 6. Plangebied op de archeologische beleidskaart van De Wolden.¹⁶

Binnen het plangebied worden bodemverstoringen verwacht ter plaatse van de bestaande schuren in de zuidwesthoek van het plangebied.

¹⁶ De Wolden 2012

5 Archeologisch veldonderzoek

5.1 *Methode*

Veldinspectie

Bij een veldinspectie wordt gelet op hoogteverschillen en andere zaken die van belang kunnen zijn voor de archeologische verwachting van het plangebied.

Verkennend booronderzoek

In het plangebied zijn 12 boringen (nrs 1/t/m 12) gezet met Edelmanboor met een diameter van 7 cm. De boringen zijn tot minimaal 30 cm in de C-horizont uitgevoerd. De opgeboorde grond is lithologisch beschreven conform de NEN 5104.¹⁷ De niet verstoorde bodemhorizonten zijn beschreven op basis van het systeem voor bodemclassificatie voor Nederland.¹⁸ De archeologisch belangrijke kenmerken en indicatoren, zoals genoemd in de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB) zijn, indien aanwezig beschreven.¹⁹ De boringen zijn ingemeten met een GPS ontvanger.²⁰

5.2 *Resultaten*

Veldinspectie

Het zuidwestelijk deel van het plangebied is bebouwd met twee schuren, die in gebruik zijn voor de opslag van bouwmaterialen. De verharding rondom en tussen de schuren bestaat grotendeels uit betonplaten, aangereden dikke betontegels en klinkerstroken ter plaatse van de afwateringsriolering. Er was hier geen mogelijkheid voor het uitvoeren boringen zonder grote inspanning. Alleen de boringen 11 en 12 zijn uitgevoerd in twee kleine openingen in de verharding.

Verkennend booronderzoek

De boorbeschrijvingen zijn opgenomen in bijlage 2. De boorlocaties zijn aangegeven in afbeelding 2. Uit een gesprek met de eigenaar van de grond blijkt dat in de loop der jaren in het plangebied grond is opgebracht. De oorspronkelijke humeuze toplaag zou slechts 20 cm dik geweest zijn. Ook zijn hoogteverschillen weggewerkt door het aanbrengen van grond in van oorsprong laaggelegen zones.

Bodemopbouw

De meeste variatie in de bodem zit in de dikte van de bouwvoor of opgebrachte lagen, daaronder komt keizand of keileem voor. In de boringen 10, 11 en 12 komt opgebrachte grond voor. Over het algemeen bestaat de bouwvoor uit matig humeus, donker bruin tot donker grijs, matig fijn zand. Plaatselijk komt een bijmenging met grind voor. De bouwvoor is 20 tot 80 cm dik. In de boringen 1 en 7, geplaatst langs de rand van het perceel is de bouwvoor slechts 20 cm dik. Onder de bouwvoor komt keizand of keileem voor.

---

¹⁷ Nederlands Normalisatie-instituut 1989

¹⁸ Bakker en Schelling 1989

¹⁹ Bosch 2007

²⁰ GPS-specificatie: (50 Channels, GPS L1/frequentie, C/A code, SBAS en VRS-correctie (06-GPS), circa 1 m nauwkeurig.

Van de verwachte oorspronkelijke bodemhorizonten behorende bij een veldpodzolgrond rest in boring 5 nog een restant van een B-horizont, in boring 7 een Bw-horizont en in de boringen 4 en 6 is een BC horizont aangetroffen. In de overige boringen gaan de bouwvoor en of geroerde bodemlagen scherp over in een C-horizont in keizand of keileem. De C-horizont is over het algemeen zwak roestig.

In de boringen 2, 8 en 12 is sprake van een diepere bodemverstoring.

Archeologische indicatoren

Bij de verkennende boringen zijn geen archeologische indicatoren waargenomen.

6 Conclusies

- Wat is de archeologische verwachting binnen het plangebied?
In het plangebied geldt een hoge archeologische verwachting voor resten vanaf het midden-paleolithicum tot in de nieuwe tijd. Op basis van vondsten in de omgeving wordt een verhoogde kans geacht op het aantreffen van resten van vroege landbouwers van het neolithicum en later tot en met de vroege middeleeuwen. De ontginning van het gebied heeft op basis van historische bronnen plaatsgevonden in de 17^e eeuw. Mogelijk dat resten van keuterboerderijen uit deze periode tot de eerste nauwkeurige kaarten in het begin van de 19^e eeuw binnen het plangebied voorkomen. Uit de 2^e helft van de nieuwe tijd worden geen resten verwacht. Archeologische resten worden verwacht direct onder de bouwvoor. Mogelijk zijn resten aangetast door ploegwerkzaamheden.
- Wat is de bodemopbouw in het plangebied?
De bodemopbouw bestaat een bouwvoor en opgebrachte grond met een grote variatie in dikte. De bouwvoor gaat scherp over in keizand en keileem, waarin zeer plaatselijk een restant van een natuurlijke veldpodzolgrond bewaard is gebleven.
- Is de bodem nog intact?
Op basis van het verkennend booronderzoek blijkt dat naar schatting is 10 tot 30 cm, de oorspronkelijk veldpodzolgrond is opgenomen inde bouwvoor. Deze verstoring is te wijten aan ploegactiviteiten. Niet uitgesloten kan worden dat de oorspronkelijk verkitten B-horizont is verploegd om de waterdoorlatendheid te verhogen en eigenschappen van de grond te verbeteren. De verwachting is dat deze grondwerkzaamheden al plaats hebben gevonden voor het aanleggen van de huidige bebouwing in de zuidwesthoek van het plangebied. De bodemopbouw is daar dus vergelijkbaar met de aangetroffen bodem in het onderzochte gebied.
- Zijn archeologische waarden te verwachten in het plangebied?
Als gevolg van de grondbewerking van de bodem zijn vondslagen geroerd en opgenomen in de bouwvoor. Ook zullen ondiepe sporen verloren zijn gegaan. Eventuele diepere grondsporen zoals: diepere greppels, waterputten, afvalkuilen, paalkuilen etc. kunnen nog best onder de geroerde bodemlagen aanwezig zijn en waardevolle archeologische informatie bevatten. Resten van jagers- en verzamelaars, die normaliter meer aan de oppervlakte liggen, hoeven niet meer verwacht te worden.

- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen graafwerkzaamheden?
Omdat slechts de bouwvoor dient te worden verwijderd, zullen de voorziene graafwerkzaamheden niet tot in de C-horizont (zeer plaatselijk B- of BC-horizont) reiken. Eventuele archeologische waarden in de vorm van grondsporen zullen door de voorziene ingrepen niet verder worden aangetast.
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, zo ja welk type onderzoek?
Een vervolgonderzoek wordt niet nodig geacht.

7 Aanbeveling

Op basis van het bureauonderzoek en het verkennend booronderzoek wordt aanbevolen om geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren binnen het plangebied. Mocht er in de toekomst dieper gegraven worden dan de huidige bouwvoor dan kunnen hierbij als nog archeologische grondsporen verloren gaan. In dat geval wordt, afhankelijk van de omvang van de graafwerkzaamheden, een gravend archeologisch onderzoek door middel van proefsleuven aanbevolen om na te gaan in hoeverre nog grondsporen onder de huidige bouwvoor aanwezig zijn.

ArGeoBoor wijst erop dat men, bij bodemversturende activiteiten, wettelijk verplicht is om eventuele (toevals-)vondsten en grondsporen te melden bij de Minister van OC&W (Monumentenwet 1988, artikel 53). Het Rijk heeft deze taak in de praktijk gedelegeerd naar de lagere overheden. In dit geval wordt aangeraden om in dergelijke gevallen contact op te nemen met de gemeente De Wolden.

Onderhavig advies dient te worden voorgelegd aan de bevoegde overheid in dit geval de gemeente De Wolden. Deze zullen op basis van de aangeleverde gegevens een selectie besluit nemen over deze aanbeveling.

Literatuur

- Bakker, H. de & J. Schelling, 1989. Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. Staring Centrum Wageningen.
- Berendsen, H.J.A., 2004. De vorming van het land. Inleiding in de geologie en geomorfologie. Fysische Geografie van Nederland.
- Bosch, J.H.A., 2008: Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1. Op basis van de Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 5.2. Deltares-rapport 2008-U-R0881/A.
- Hendriks, J.A, 1999: De ontginning van Nederland. Het ontstaan van de agrarische cultuurlandschappen van Nederland.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989: Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters, Nederlands Normalisatie-instituut Delft.
- Van Berkel, G. en K Samplonius, 2006: Nederlandse plaatsnamen. Herkomst en historie.

Bronnen Geraadpleegde Kaarten

- Alterra 1960-1995: Bodemkaart van Nederland digitaal 1:50.000, geraadpleegd op ARCHIS II
- Alterra 2003: Digitale Geomorfologische kaart van Nederland !: 50.000. Geraadpleegd o ARCHIS II.
- AHN-2 2007-2012. Actueel Hoogtebestand Nederland. Geraadpleegd op <http://geodata.nationaalgeoregister.nl>
- Archis = Archeologisch Informatie Systeem (<http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html>).
- Bureau Militaire Verkenningen jaargangen 1859 veldminuut en 1905 Bonneblad, kaartblad 273 Avereest. Geraadpleegd op www.watwaswaar.nl.
- De Wolden 2012. Beleidskaart. Archeologisch erfgoed in de gemeente De Wolden. RAAP-rapport 2292, kaartbijlage 3a. Geraadpleegd op <http://www.dewolden.nl>.
- Kadaster 1811-1832: kaartblad Zuidwolde, Drenthe sectie D, blad 05. Geraadpleegd op www.watwaswaar.nl
- Kadaster, jaargangen 1954, 1964: Topografische kaart 1: 25.000 blad 22A Dedemsvaart. www.watwaswaar.nl
- Kadaster 2012: Topografische ondergrond van Nederland schalen 1: 10.000 en 1: 25.000. <http://www.kadaster.nl/top10nl> (open data).
- Spek, T. en A. Ufkes, 1995: Archeologie en cultuurhistorie van essen in de provincie Drenthe. Inventarisatie, waardering en aanbevelingen te behoeve van het stimuleringsbeleid bodembeschermingsgebieden, Assen (Rapport DLO-Staring-centrum/BAI).
- Versfelt, H.J. en M. Schroor, 2005: De atlas van Huguenin. Militair-topografische kaarten van Noord-Nederland 1819-1829.

Bijlage 1. Inrichtingsontwerp

Ommerweg

2079

Bazuinerweg

2753

2691

21

paardrijbak

te realiseren: nvt
beton op grondverbetering
t.b.v. het garagische bedrijf

2754

nieuw te bouwen
stort

nieuw te bouwen
werkruimte/berging

23

45

2851

2752

856

2850

2749

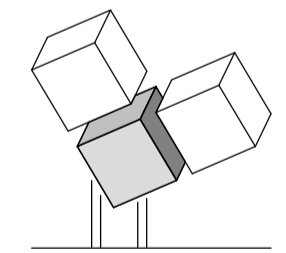
25

2748

2606

27

WFI bouwbuuro

Leggeloo te, 7991 PW Dwingeloo
tel. 0521 591630
mob. 0612624442
e-mail: info@wfibouwbuuro.nl

- tekeningen
- berekeningen
- advies

PROJECT: overzicht gebouwen
Bunskoek v.o.f.
Schotterhuizen 23
7921 TJ Zuidwolde (Dr)

OPDR.GEVER: Bunskoek v.o.f.
Schotterhuizen 23
7921 TJ Zuidwolde (Dr)

WERKNO.: 1532

TEK.NO.: A1 01-01

SCHAAL: 1:500

DATUM: 16-03-2015

GEWIJZIGD:

tek arch. bodemondz

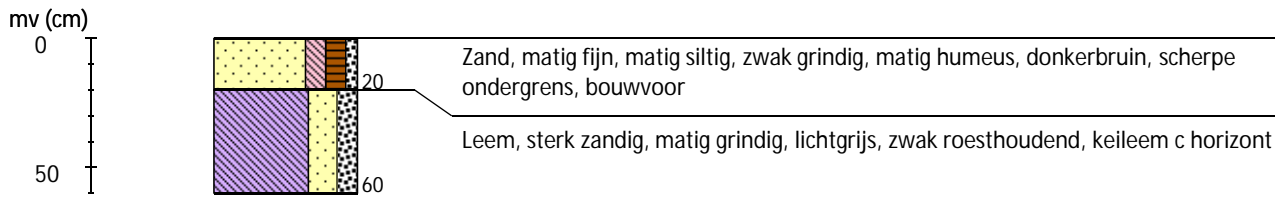

Bijlage 2. Boorstaten

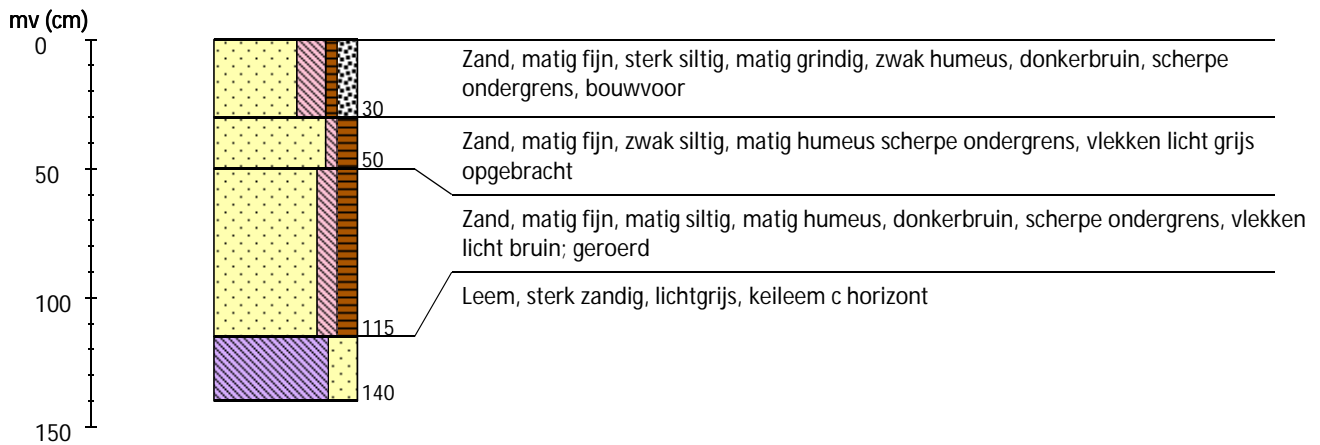
boorpunten	x coördinaat	y coördinaat
1	225.835,29	518.617,16
2	225.863,5	518.614,14
3	225.880,4	518.625,6
4	225.855,78	518.633,35
5	225.854,63	518.659,97
6	225.862,82	518.700,69
7	225.825,93	518.712,92
8	225.785,97	518.708,02
9	225.794,4	518.680,8
10	225.826,68	518.674,52
11	225.809,37	518.660,93
12	225.805,96	518.632,82

RD-Coördinaten van de boorpunten.

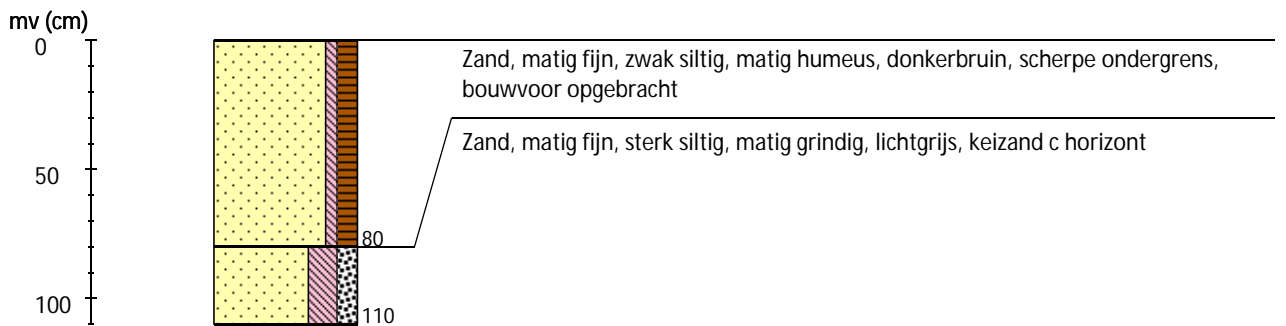
Boring 1 RD-coördinaten: 225835/518617

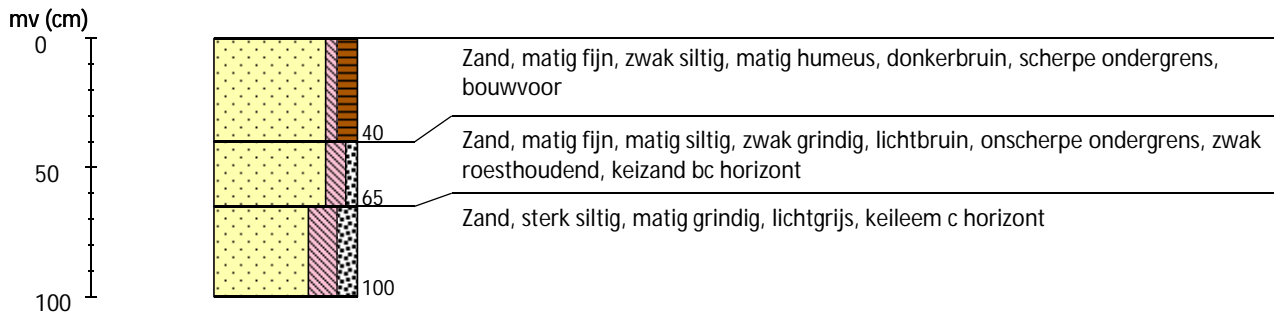
Boring 2 RD-coördinaten: 225864/518614

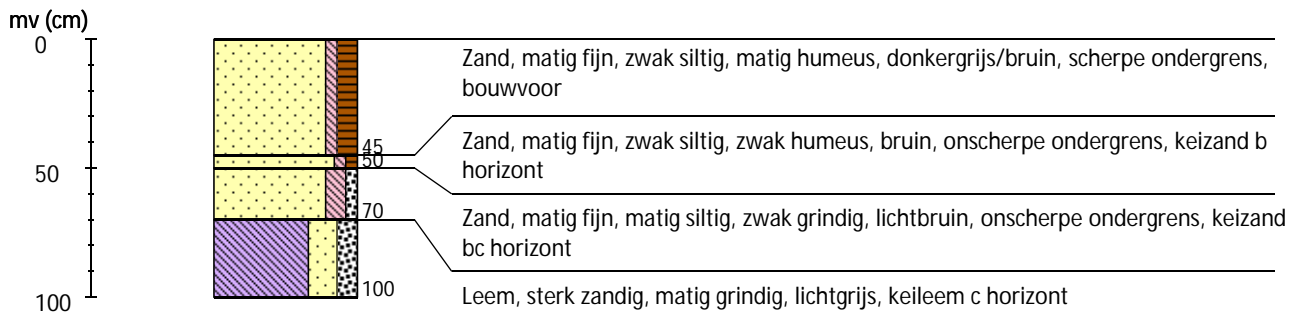
Boring 3 RD-coördinaten: 225880/518626

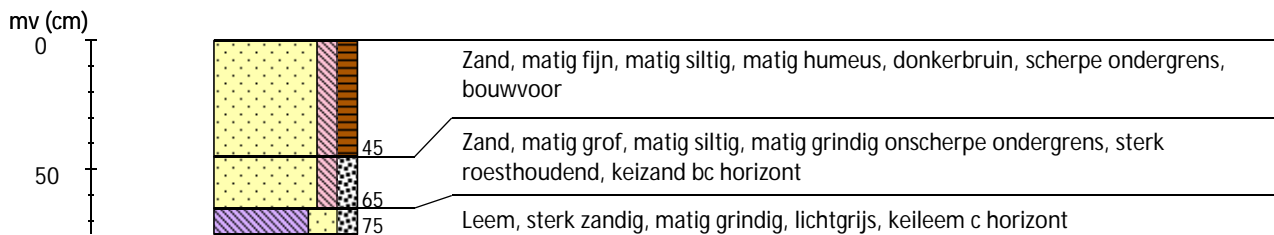
Boring 4 RD-coördinaten: 225856/518633

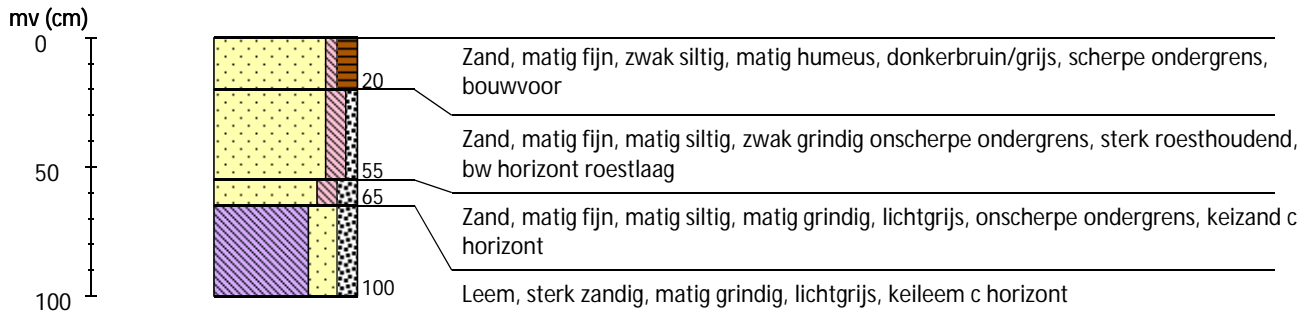
Boring 5 RD-coördinaten: 225854/518659

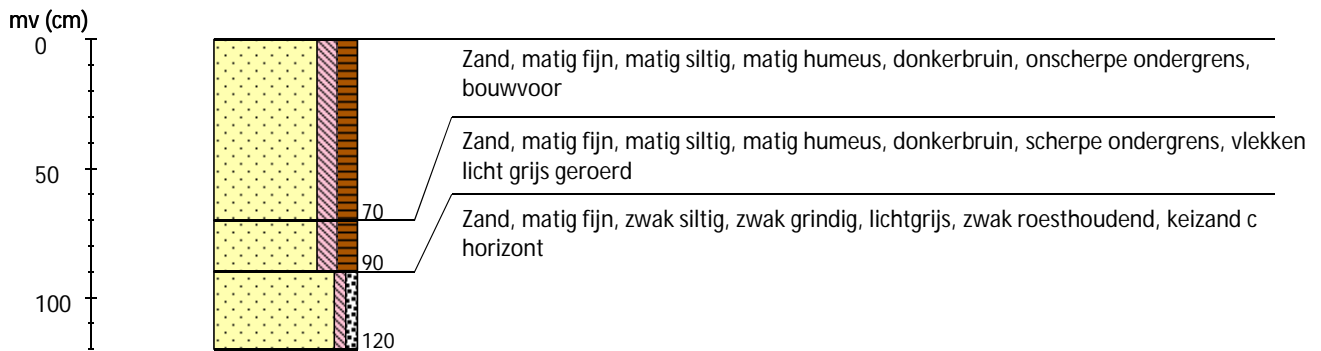
Boring 6 RD-coördinaten: 225863/518701

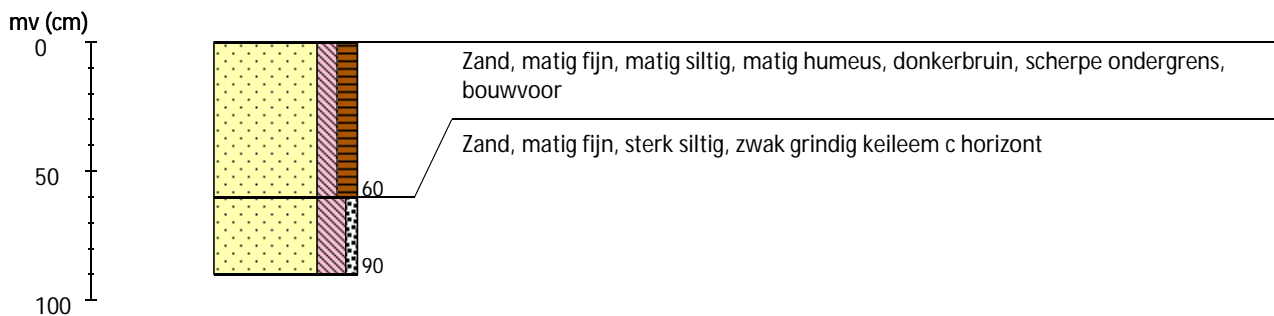
Boring 7 RD-coördinaten: 225826/518713

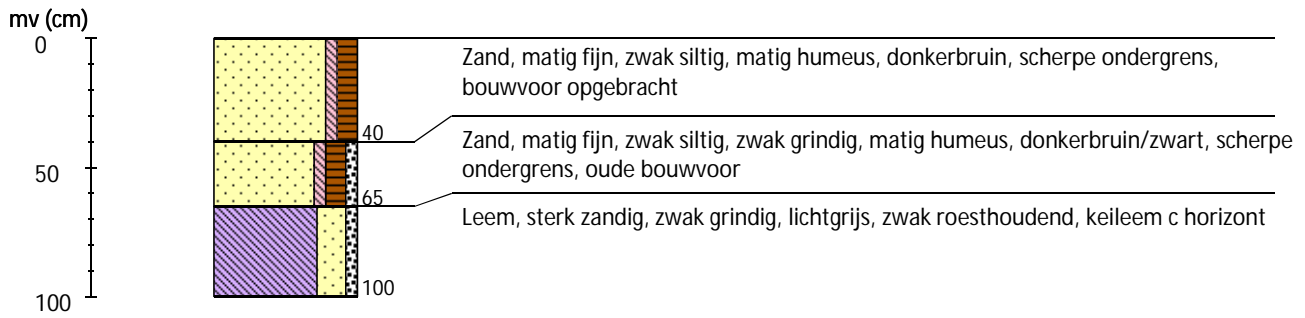
Boring 8 RD-coördinaten: 225786/518708

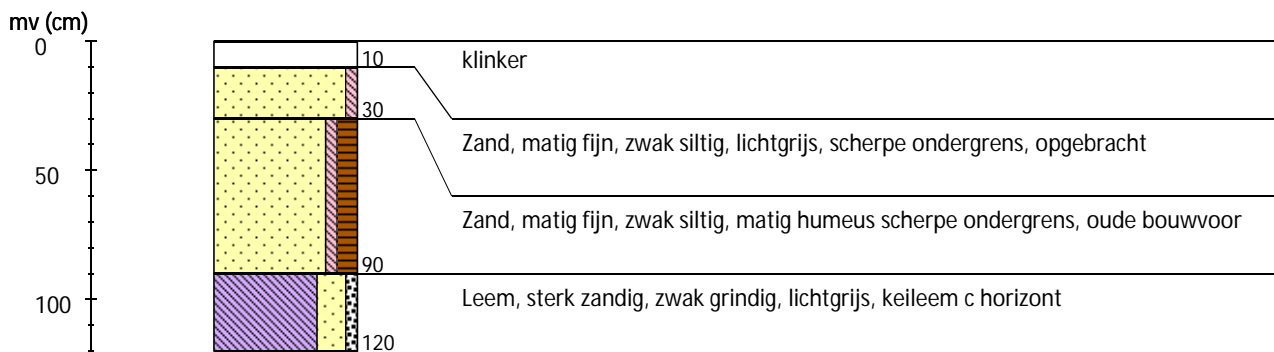
Boring 9 RD-coördinaten: 225794/518681

Boring 10 RD-coördinaten: 225827/518675

Boring 11 RD-coördinaten: 225809/518661

Boring 12 RD-coördinaten: 225806/518633

